

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Lyyra, Nelli; Heikinaro-Johansson, Pilvikki; Veistola, Venla; Sneck, Laura; Laaksonen, Jani; Mäntylä, Jasmin; Konttinen, Ilari; Rintakoski, Petra

Title: Uusia ajatuksia liikunnanopettajuuteen nousevan auringon maasta

Year: 2020

Version: Published version

Copyright: © Kirjoittaja & Liikunnan ja Terveystiedon Opettajat ry., 2020

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Lyyra, N., Heikinaro-Johansson, P., Veistola, V., Sneck, L., Laaksonen, J., Mäntylä, J., Konttinen, I., & Rintakoski, P. (2020). Uusia ajatuksia liikunnanopettajuuteen nousevan auringon maasta. *Liito : Liikunnan ja terveystiedon opettaja*, 2020(1), 37-39.

Uusia ajatuksia liikunnanopettajuuteen nousevan auringon maasta

Teksti: Nelli Lyyra, Pilvikki Heikinaro-Johansson, Venla Veistola, Laura Sneek, Jani Laaksonen, Jasmin Mäntylä, Ilari Konttinen ja Petra Rintakoski.

Kuvat: Pilvikki Heikinaro-Johansson, Petra Rintakoski ja Venla Veistola

Lokakuussa 2019 kahdeksan liikuntapedagogiikan opiskelijaa ja kaksi opettajankouluttajaa Jyväskylän yliopiston liikuntatieteellisestä tiedekunnasta matkasi viikoksi Japaniin.

Vierailun tavoitteena oli laajentaa käsitystä liikunnanopettajakoulutuksesta ja koululiikunnasta sekä syventää olemassa olevaa tutkimusyhteistyötä liikunnanopetuksen analysoinnin alalla. Viikko oli tapahtumarikas ja antoisa kurkistus japanilaiseen kulttuuriin ja antoi paljon pohtimisen aihetta esimerkiksi osallisuudesta, kunnioittamisesta ja vieraanvaraisuudesta.

Kansainvälinen intensiivikurssi pohjautui tutkimusyhteistyöhön

Kansainvälisen intensiivikurssin järjestäminen yhteistyössä Tsukuban yliopiston liikuntatieteellinen tiedekunnan kanssa pohjautui yhteiseen tutkimusintressiin, sillä molemmissa yliopistoissa on pitkät perinteet liikunnanopetuksen analysoinnin opettamisessa ja tutkimisessa. Tsukuban yliopisto oli erinomainen vierailukohde myös siksi, että pääsimme tutustumaan japanilaislähtöiseen Lesson study –opetusmalliin, jonka tavoitteena on opetuksen laadun ja oppimisen edistämi-

Oppimisen reflektointi oli olennainen osa alakoulun koripallotuntia.

nen. Pedagogisen mallin juuret ulottuvat 1870-luvulle asti ja kiinnostavan mallista tekee se, että opettajan toimintaa arvioidaan ensisijaisesti oppilaan toiminnan ja oppimisen kautta.

Yhteistyön mahdollisuuksista Jyväskylän ja Tsukuban yliopiston välillä oli keskusteltu useissa kansainvälisissä kongresseissa ja keväällä 2019 professori Etsushi Hasegawan esittämä vierailukutsu ja Jyväskylän yliopiston myöntämä matka-avustus mahdollistivat viikon mittaisen opintomatkan, jonka tavoitteena oli kansainvälisen verkostoitumisen ja koulutusyhteistyön edistäminen.

Vaihteleva viikko tarjosi kokemuksia viidakon hämähäkeistä Tokion urbaaniin hulinaan

Paikalliset olivat järjestäneet monipuolista ohjelmaa koko viikon ajaksi. Alkuviiikon vietimme tiiviisti Tsukuban yliopistolla osallistuen opiskelijoiden opetusharjoituksiin ja luennoille. Havainnoimme opiskelijoiden pitämää koripallotuntia, osallistuimme professori Hasegawan osallisuutta edistävälle palloilutunnille ja opeitimme pesäpalloa. Intensiivikurssin aikana vierailimme myös Tokiolaisessa alakoulussa tutustuen samalla Lesson Study

-opetusmalliin. Alakoulun oppilaiden ja koulun henkilökunnan vilpittömyys sekä kiinnostus Suomea kohtaan jäivät pysyvästi mieleen. Muita ikimuistoisia kokemuksia olivat vaellus Tsukuba-vuorelle ja Tokion ihmisvilinässä seikkailu.

Ajatuksia osallisuudesta, liikunnanopetuksen rutiineista ja kunnioituksesta

Viikko oli antoisa ja herätti laajalti ajatuksia aina yhteiskunnan arvoista liikunnanopetuksen rutiinien merkitykseen. Lähdimme matkaan hieman stereotyyppisin ajatuksin ja japanilainen koulu herätti mielikuvia autoritäärisestä kurista ja avorivistöistä. Vierailut yliopistossa ja alakoulussa näyttivät, että asiat hoituvat ripeästi ja täsmällisesti osallisuuden, ei tiukan autoritaarisuuden vuoksi.

Osallisuus alakoulussa näkyi esimerkiksi siinä, että kaikki oppilaat osallistuivat koulun siivoamiseen ja ruokailun järjestämiseen. Liikuntatunneilla oppilaat toimivat vuorollaan tuomareina ja kantoivat vastuuta järjestelyistä. Yliopistolla osallisuutta lisäsi ylemmän vuosikurssin opiskelijoiden toimiminen apuopettajina peruskursseilla.

Matka haastoi myös käsityksiämme rutiineista liikunnanopetuksessa. Seuramamme tunnit noudattivat selkeää rakennetta, jossa tunti alkoi yhteisellä opettajajohtoisella alkulämmittelyllä, jota seurasi pitkätkö tunnin tavoitteiden ja tehtävien kertominen ja jonka jälkeen siirryttiin tunnin tehtäviin. Liikuntatunteihin sisältyi myös paljon oppilaiden keskinäistä keskustelua, pohdintaa ja onnistumiskokemusten jakamista. Kaikesta huolimatta, tunnit olivat aktiivisia, eikä epämiellyttävää järjestäytymiseen tai odottelemiseen kulunut lainkaan aikaa. Selkeät ja

Jasmin ja Laura opettamassa pesäpallon sääntöjä Tsukuban yliopiston opiskelijoille.

Japanin kansallispeli on baseball, mikä näkyi hienoina osumina ja koppeina pesäpallodemolla.

Kauniit japanilaiset vuoristomaismat pilvien yläpuolella, kuvassa Japanin korkein vuori, Fuji

jokaisella tunnilla samanlaisena toistuvat rutiinit järjestelyissä ja tunnin rakenteessa toivat liikunnanopetukseen sujuvuutta, mutta eivät kuitenkaan tehneet tunneista puisia tai jäykän kaavamaisia.

Kulttuurinen huomio liittyi toisten kunnioittamiseen, mikä ilmeni ystävällisyytenä ja vieraanvaraisuutena sekä esimerkiksi oman puheenvuoron odottamisena ja kiittämisenä. Vaikka yltiö-ystävällisyys aluksi hämmensi, niin viikon aikana huomasimme sen tuovan rauhallisuutta ja harmoniaa vuorovaikutukseen.

Tsukupallo on rantautunut Jyväskylään

Halusimme jakaa hyviä kokemuksiamme japanilaisesta liikunnanopetuksesta ja niinpä Japanissa pelaamamme laatikkopallopelejä, joka ristittiin sittemmin ”tsukupalloksi”, rantautui Jyväskylän yliopiston kautta Jyväskylän kouluihin. Tsukupallo on hyvä esimerkki rutiinien, tunnin struktuurin ja oppilaiden osallistamisen toimivuudesta liikunnanopetuksessa. Tarkkuutta ja yhteistyötä vaativasta pelistä järjestettiin demo yliopistolla ja peliä on viety aktiivisten opiskelijoiden toimesta myös kouluihin. Tsukupallo on osoittautunut toimivaksi koululiikuntapeliksi, joka vie mukanaan kaiken ikäiset oppilaat alakoulun ekaluokkalaisista ysiluokkalaisiin. Opiskelijoiden kokemukset tsukupallon opettamisesta ovat myönteisiä.

”Oli hauska huomata, miten oppilaat yhäkkiä heittelevät, juoksevat ja tsemppaavat toisiaan ja haluavat pelata tsukupalloa useita tunteja putkeen t-paidat märkinä. Myös opettajat ovat ottaneet koppia ja peluuttaneet tsukupalloa omilla tunneillaan!”

Kansainvälinen yhteistyö haastaa pedagogista ajattelua ja syventää yhteistyötä

Tsukuban yliopiston kanssa yhteistyössä toteutettu intensiivikurssi tarjosi meille aitoja oppimiskokemuksia vieraasta kulttuurista, japanilaisesta korkeakoulusta, liikunnanopetuksesta sekä Lesson study -mallin toteuttamisesta. Viikon aikana saimme kurkistaa japanilaiseen korkeakouluelämään ja syventää ammatillista yhteistyötä. Meitä kohdeltiin matkalla

Viikko-ohjelmaan kuului myös päiväretki Tokioon.

hyvin. Intensiivikurssin järjestäjät olivat seuranamme koko viikon ja heidän ansioistaan saimme Japanin matkasta enemmän irti kuin osasimme odottaa. Muistelemme lämmöllä yhteisiä seikkailuja ja hienoja kohtaamisia tokiolaisessa alakoulussa ja Tsukuban yliopistossa.

Kirjoittajat ovat Jyväskylän yliopiston liikuntapedagogiikan opiskelijat Venla Veistola, Laura Sneck, Jani Laaksonen, Jasmin Miettinen, Ilari Kontinen, Petra Rintakoski sekä intensiivikurssista vastanneet opettajankouluttajat Pilvikki Heikinaro-Johansson ja Nelli Lyyra

Yhteinen illanvietto Sibaharan alakoulun opettajien kanssa.